

modernizm
 styl mi dzynarodowy w architekturze
 symbol nowoczesno ci i demokracji
 generalna reforma infrastruktury społecznej
 osiedli mieszkaniowych i przestrzeni publicznej
 humanistyczne przesłanie
 utopijna idea
 architektura prospołeczna
 zapewniaj ca godne warunki ycia
 ...

lata 50. XX wieku
 pó ny modernizm
 powrót do naturalnych i nieprzetworzonych materiałów
 drewno
 kamie
 szereg nowych zjawisk
 brutalizm
 strukturalizm
 metabolizm

koniec lat 60. XX wieku
 narastaj ca fala krytyki modernizmu
 szereg zarzutów:
 monotonia
 rodzaj rygorystycznego i szablonowego projektowania
 silne tendencje technokratyczne
 ignorowanie potrzeb u ytkownika
 oderwania człowieka od jego kulturowych korzeni
 wrodzonego rodowiska
 proces wyobcowania i izolacji ludzi
 patologie społeczne
 ...

neomodernizm
 styl w architekturze przełomu XX i XXI wieku
 nawi zuj cy do form przestrzennych modernizmu
 reakcja na eklektyczny przepych
 wyraz protestu przeciwko pluralizmowi w architekturze
 wyra any przez prostot i dyscyplin
 wielkopowierzchniowe przeszklenia
 wietlne kapitele
 kubiczne bryły budynków
 neomodernizm
 nowy rygoryzm
 kreowanie architektury
 poprzez konstrukcj i funkcjonalno
 optymistyczny wyraz wra enia nowoczesno ci
 wyra any przez oszcz dne wizualne akcenty #

modernizm
 utopijna idea architektury
 brak jednolitych form stylowych
 kilka zasad wspólnych dla ruchu:
 urbanistyka, architektura, przemysł
 realizacja misji społecznej
 demokratyczne i wspólnotowe wychowanie społecze stwa
 sprawiedliwy podział przestrzeni yciowej i dóbr
 optymalizacja
 ekonomizacja
 racjonalizacja
 rzutu i formy architektonicznej
 zapewnienie godziwych warunków mieszkaniowych

formy obiektów
 rezultatem funkcji i konstrukcji
 wspólne cechy formalne:
 lekka bryła
 ciany kurtynowe
 lekkie ciany działowe
 płaskie dachy z tarasem
 posadowienie na słupach
 obszerne przeszklenia
 okr głe okna
 bulaje i oculusy
 stosowanie surowych materiałów
 zdyscyplinowanie ornamentu i detalu
 du e, płaskie i jednolite powierzchnie elewacji
 abstrakcyjne kształty
 kubiczne bryły budynków
 pawilony o elementarnych kształtach
 szklane domy
 w owym czasie
 symbole przyszło ci

modernizm
 nowe poj cie przestrzeni architektonicznej
 wolny plan
 rzut kondygnacji nie podzielony na zamkni te pomieszczenia
 uniwersalna przestrze
 otwarta na dowoln aran acj
 przeciwie stwo zamkni tych i ci le zdefiniowanych przestrzeni
 przestrzenne kontinuum
 jedynie cz ciowo graniczne
 próba zatarcia kontrastu
 pomi dzy tym co na zewn trz i tym co we wn trzu
 wn trzem budynku a wiatem natury

proces d enia do funkcjonalno ci i ekonomiczno ci
 lepsze zespolenie architektury z przyrod
 oderwanie od archetypu
 nadanie cech abstrakcyjnej kompozycji
 fascynacja i demonstracja nowoczesnej techniki
 atrybuty nowoczesno ci
 nowoczesne centra miast
 obszary o przeznaczeniu
 administracyjnym
 kulturowym
 handlowym
 obiekty wielkokubaturowe
 bezpo rednio do wietlane słonecznym wiatłem
 obiekty wyspy
 swobodnie ulokowane po ród zieleni
 koncepcje miast gwia dzistych i linearnych
 (Le Corbusier)
 projekty przestrzeni publicznej
 sprzyjaj ce wygodzie mieszka ców.

II.
 Silesia
 miejsce osobliwe
 tutaj co wa ne jest skryte pod ziemi
 niezwykły wiat
 etosu ludzkiej pracy
 poskramiania ywiołów natury
 budowania krajny dostatku
 rabunkowej gospodarki
 panorama stalowo-betonowych wi ty
 fabryk, hut i kopal
 kraja wypełniona archetypami
 ognie hutniczych pieców
 dymy hałd
 w głowy pył
 kopalniane czelu cie
 mroczne zakamarki
 górniczy i sk
 ...

Silesia
 kraja magiczna
 miejsce i przestrze
 kształtowane przez lata
 Konglomerat
 epok, narodów, obyczajów
 podziurawiona, sp kana
 łataną i zszywaną
 chropowatą i niejednorodną
 ...

 modernizm na l sku
 zjawisko pierwszej połowy XX wieku
 nowoczesna wizja architektury
 Schinkel
 Stüler
 Solter
 Zillman
 Poelzig
 Taut
 Bohm
 Micheida
 Kozłowski
 Bohusz
 Dobrzy ska
 Łoboda
 ...

Górny l sk
 pocz tek XX wieku
 prowincjonalne pogranicze
 progresywna kreacja pionierów przemysłu
 metropolie nasycone nowoczesn architektur
 Neues Bauen
 Le Corbusier
 Szkoła Chicagowska
 ...

kształt architektoniczny i urbanistyczny regionu
 kulminacja idei nauki, in ynierii i sztuki
 próby ukształtowania nowego oblicza miast
 Województwa l skiego
 przeszczepianie i adoptowanie okre lonych wzorców
 przykłady zmodyfikowanego klasycyzmu
 budowle o charakterze monumentalnym i wyniosłym
 proste i oszcz dne sylwetki gmachów

kierunek na nowoczesno
 wyzwalanie si od narodowych tradycji
 nie XIX-wieczna architektura
 pełna eklektyzmu
 maniery i ozdobiaków
 architektura radykalna w funkcjonalno ci i w formie
 po rednia forma architektury o charakterze mi dzynarodowym
 próba nowoczesno ci i odwola do tradycji
 skubizowane elementy
 kostiumy zdradzaj ce faktur i detal
 surowe bryły gmachów
 niemal e zupełnie pozbawione detalu
 ludy ekspresjonizmu niemieckiego
 pełne dynamiki bryły
 przesuni cie akcentu z tre ci na form

architektura
 wyraz j zyka awangardy
 kształtowana w sposób nowoczesny
 bez nawi za do przeszło ci
 wyra anie nowoczesnych idei
 wydobywanie efektów z kompozycji brył i mas
 z rytmu elementów konstrukcyjnych
 poprzez akcentowanie materii
 wzajemnej gry płaszczyzn
 architektura
 wyraz swobody tworzenia
 ascetyczne formy budynków
 bryły przewróconych prostopadko cianów
 o gładkiej tałli elewacji

nadr dny cel
 kojarzenie polsko ci z now sztuk
 z p desm ku górze
 nawi zanie do ameryka skiego motywu dynamicznego rozwoju
 w tki ameryka skie bez precedensu w skali Europy
 l sk
 najbardziej ameryka ska dzielnica Polski
 pierwsze drapacze w Polsce
 jedne z pierwszych w Europie
 50-metrowe smacchy
 10-pi trowe wie owce
 stal ko cem wielopi trowych budowli
 szkieletowe drapacze
 inspirowane ameryka skimi wie owcami
 transformacja architektury ameryka skiej
 inspirowana działaniami spod znaku
 Bauhaus
 Le Corbusier

lata 30. XX wieku
 otwarcie si na awangardow architektur
 przykłady
 najbardziej progresywnych eksperymentalnych ówczesnej Europy
 realizacja idei funkcjonalizmu
 nieotykonwane cechy ujawniaj budulec
 tworz faktur elewacji
 szklane sufity dostarczaj ce naturalnego wiatła
 geometryczne bryły
 klarowna i organiczna zabudowa
 bez zb dnego ornamentu i estetyzacji

synteza dynamiki ekspresjonizmu
 pow ci gliwo ci wczesnego modernizmu
 funkcjonalizmu
 wyra one w proporcjach brył
 subtelnych krzywiznach cian
 rytmice otworów okiennych
 budynki
 oparte na stalowych konstrukcjach
 szlachetna forma
 elbetowe spirale schodów
 szkieletowe konstrukcje budowli
 stalowe konstrukcje szybow wind
 budynki o wydu onych sylwetkach
 przewla materiałowa
 jeden z manifestów modernizmu
 poetyka elaza i betonu
 stalowe konstrukcje

poszukiwanie idealnej formuły dla budownictwa mieszkalnego
 budownictwo socjalne
 funkcja narzuca form
 jednorodne i proste bryły
 o ywionym rytmem okien i balkonów
 zastosowanie nowoczesnych technologii
 dla komfortu ycia
 zapewnienie minimum egzystencji
 prostota i funkcjonalno

 modernizm na l sku
 projekt urbanistyczny i architektoniczny
 pierwszej połowy XX wieku
 idea zjednoczenia
 w jeden organizm
 formy i funkcji
 kubistyczne gmachy
 ogromne bryły
 o szlachetnej prostocie
 prostopadko ciany
 zawieszono ponad ulicami
 budowle
 niczym statki na l dzie
 płaskie dachy jak górne pokłady morskich transatlantyków
 z szeregiem nautycznych motywów i kształtów
 funkcjonalne oazy w industrialnym pejza u
 symbole nowego pa stwa.

Janusz Musiał
 grudzie 2008

Modernizm
 pr d w sztuce i w architekturze
 całkowite odej cie od stylów historycznych
 wszelkiej stylizacji
 zało enie nowej metody twórczej
 wywod ce si z uwarunkowa materialnych
 o pi knie obiektu stanowi jego
 forma
 funkcja
 konstrukcja

forma wynika z funkcji/form follows function (Sullivan)
 mniej znaczy wi cej/less is more (Mies van der Rohe)
 ornament to zbrodnia/ornament is crime (Loos)

modernizm
 zjawisko
 o niejednolitej i niejednoznacznej ideologii
 realizuj ce zało enia
 funkcjonalizmu
 racjonalizmu
 minimalizmu

modernizm
 forma bytu
 sposób działania
 ruch nowoczesny w architekturze
 krytyka manieryczno ci secesji
 nadmiaru zdobie
 ornamentu w architekturze
 konieczno stosowania oryginalnych materiałów
 niezafalszowanych
 tynkiem czy malowaniem
 ukazywanie i rozpoznawanie wła ciwo ci
 stali
 eliwa
 szkła

koniec XIX wieku
 wielki rozwój sztuki in ynierskiej
 wprowadzanie szeregu nowych materiałów
 eliwa i stali
 wielkokubaturowe budowle
 mosty
 fabryczne hale
 szklarnie

czynniki
 wpływaj ce na narodziny modernizmu
 tworzenie budynków zgodnie z zasadami funkcjonalno ci
 dostrzeganie, docenianie i akceptowanie
 post pu w in ynierii i w przemy le
 forma budowanych obiektów
 wynika
 z pełnionych funkcji

koniec XIX wieku
 poszukiwanie zgodnej z duchem czasów
 metody twórczej w architekturze
 kubistyczne formy budowli
 ukazywanie stalowych szkieletów
 płaskie elewacje
 pozbawione nadmiaru zdobie

rok 1911
 pierwszy obiekt modernistyczny
 Walter Gropius
 fabryka obuwia Fagus

lata 20. XX wieku
 szereg utopijnych idei
 wi ksza swoboda działania
 stymulacja wymiany intelektualnej
 Niemcy - Bauhaus
 Holandia - De Stijl
 Rosja koncepcja suprematyzmu
 modernizm
 konstruktywizm
 ...

proces zacie niania relacji nauki, techniki i sztuki
 w architekturze
 inspiracje nowoczesno ci
 abstrakcj form plastycznych
 najnowszymi mo liwo ciami technicznymi

rzeczywiste dzieło modernizmu
 to nie budowla
 lecz jej abstrakcyjny projekt
 osobliwa idea
 modernistyczna forma budynku
 to
 dzieło abstrakcyjne
 konstruowane według okre lonych zasad
 gdy
 obiekt spełnia wymogi funkcji

nowa architektura to sztuka
 gdy
 pi kno formalne idzie w parze z funkcjonalno ci rozwi za
 pod a za nowoczesno ci
 wypełnia okre lone potrzeby społeczne
 Taut
 Gropius
 Le Corbusier
 ...

lata 20. XX wieku
 liczne budynki u yteczno ci publicznej
 kina, domy towarowe, centra wielkich miast
 osiedla mieszkaniowe i wille
 architektura i urbanistyka
 wyra aj idee demokracji
 socjalizmu i komunizmu

